

עשרות חיילים מצריים חיכו לנו. תחילה קיבלנו מטח של טילי סאגר שהחטיא ומיד אחר כך נורתה אלינו אש מקלעים. השבנו אש מטווח קצר של כ-10 מטרים. שמענו פיצוץ וראינו שטיל פגע בנגמ"ש השני שלנו שהיה צמוד אלינו והרג כמה מהחיילים שהיו בו ואת מפקד הנגמ"ש, הסמ"פ.

מאת: דני הורביץ

כבר ביום הראשון למלחמת יום הכיפורים נפגע עופר צור בגבו מכדור של מקלע ומאז הוא משותק בשתי רגליו ומרותק לכיסא גלגלים. צור גר ברעננה, נשוי לבלה ולהם ארבעה ילדים ושמונה נכדים.

"התגייסתי לשיריון עוד לפני שמלאו לי 18", מספר צור. בספטמבר ירדנו לקנטרה לאימון לוחמה בשטח בנוי. קצין בדרגת סא"ל אמר לנו בביטחון שאין סיכוי שהמצרים יתקיפו את כוחותינו, והוא הוסיף, שאם בכל זאת הם יעזו לעשות זאת, חיל האוויר שלנו יחד עם הטנקים יכסחו להם את הצורה'. ב-3.10.1973 הוכרזה כוננות. כל החופשות בוטלו והמג"ד אסף את כל חיילי הגדוד וסיפר על תרגיל ענק שהצבא המצרי עומד לבצע. הוא הסביר שמטרת הכוננות היא להרתיע את המצרים מפני הרחבת התרגיל וצליחת התעלה. עם זאת הוא הוסיף: 'אני אומר לכם, שתהיה מלחמה ועלינו להיערך אליה'. בתוך כמה שעות כל הרק"מ (רכב קרבי משוריין) הוצא הרחק מהמחנה, פוזר בשטח וכוסה ברשתות הסוואה. היינו שבוע בשטח וחיכינו ליום ראשון שלאחר יום הכיפורים, זה היום שבו היינו אמורים לרדת לקו התעלה ולהחליף את הכוחות שהיו שם. יום שישי, ערב יום כיפור, הכוננות בעיצומה, מתח רב, תחושת אי ודאות ודריכות באוויר. עם זאת, אפשרו למי שרצה ללכת לבית הכנסת שהיה במפקדת האוגדה שברפידיים לתפילת 'קול נדרי'.

ביום כיפור בשעה 10:00 הגדוד "הוקפץ" וכל הטנקים והנגמשי"ם עם הציוד עליהם התחילו בתנועה לכיוון התעלה. תוך כדי תנועה התפצל הכוח, כשעל כל אחד מכוחות המשנה הוטלה משימה אחרת. המטרה של הפלוגה שלנו הייתה לבלום את ההתקדמות של הכוחות המצריים ולנסות לחלץ את הלוחמים שהיו נצורים בכמה מעוזים. הפלוגה עצמה אף היא התפצלה ובכוח שאני הייתי בו היו שני נגמשי"ם בלבד שעברו לפיקודו של גדוד אחר. במהלך התנועה שלנו ראינו מעלינו מטוסים בגובה נמוך מאד. חשבנו שאלה מטוסים שלנו אך התברר שהיו אלה מטוסים מצריים שחזרו לבסיסים לאחר שהפציצו את שדה התעופה ברפידיים.

עוד באותו יום כל הכוחות שלנו נתקלו במארבים של חי"ר מצרי שהיה פרוס בשטח. רוב הנגמשי"ם שלנו נפגעו וננטשו ומתוך 62 חיילים ומפקדים של הפלוגה שיצאו ביום הכיפורים ממחנה הגדוד ברפידיים לכיוון התעלה 18 לוחמים ומפקדים נהרגו ו-31 נפצעו. כתוצאה מריבוי הנפגעים אלו שנותרו בפלוגה פוזרו בין כוחות אחרים. לא הייתה יותר פלוגה י'. נתונים אלה נודעו לי כמובן בדיעבד".

והכוח שלך?

"אנחנו נסענו על הדיונות לכיוון קנטרה ונקלענו למארב.

צור לפני

צור היום

את הנגמ"ש שלנו נהג אחד מחיילי הצוות ואילו אני הייתי מאחור עם מאג (מקלע). מפקד הנגמ"ש שהיה בצריח קיבל כדור בצוואר, ונפל פנימה אך נותר חי. אחד מהחיילים עלה באומץ לב על הסיפון, החליף את המ"מ והמשיך לירות. אני חשתי מעין מכה שלא ידעתי לזהות את משמעותה ונפלתי לתוך הנגמ"ש. בדיעבד הסתבר שנפגעתי מקליע של קלצ'ניקוב. הרגליים שלי השתתקו ונפלתי פנימה. לא הרגשתי את הרגליים ומלמלתי 'הרגליים, הרגליים'. החברים שהביטו ברגליים שלי לא ראו דבר אך הבחינו בכתם דם בגב וחבשו אותי. הכל קרה בתוך שניות.

הנגמ"ש שלנו וזה הצמוד לו עשו אחורה פנה ונסעו לתאג"ד הקרוב. שם הורידו את כל המתים והפצועים. הייתי שם הפצוע הקשה ביותר ולכן קיבלתי את הטיפול ראשון. כשפקחתי את עיניי התקשיתי להאמין שזה שמעליי, החובש שטיפל בי, הוא חבר שלי שגדלנו יחד ברמת גן וכל אחד מאיתנו שואל את חברו: "מה אתה עושה כאן?" תוך זמן קצר התקבלה הוראה לפנות אותי עם נגמ"ש לבי"ח שדה בבלוזה. פצועים רבים התחילו להגיע, אך אני, שאובחנתי כפצוע הקשה שביניהם, הוטסתי במסוק לבית החולים ברפידיים. משם, במטוס של 'ארקיע', שהוציאו ממנו את הכיסאות ועל רצפתו הניחו את

כל האלונקות עם הפצועים, טסנו לשדה דב ומשם נסענו באמבולנס ל"איכילוב". באותו לילה נותחתי. הוציאו את הקליע ותפרו חור שהיה לי בריאה. גם הצלעות שלי נשברו. לאחר הניתוח עדיין לא הבנתי לגמרי מה מצבי וסירבתי להצעה שיודיעו להוריי. למחרת היום זה נודע להם ומיד הם הגיעו למיטתי. גם בשלב הזה, מאחר שיכולתי להזיז את הבוהן של אחת מרגלי או מכל סיבה אחרת שהייתה שמורה לרופאים, עדיין לא נאמר לי שאני משותק בשתי רגליי ושהייה גם מצבי בעתיד. התבשרתי על כך רק בשלב הבא, בשיקום."

מה היה בשיקום?

"לאחר כשלושה חודשים באיכילוב הועברתי למחלקת השיקום בתל השומר. במחלקה אחת היו קטועי גפיים ובשנייה, שם אני הייתי, היו משותקים ברמות כאלה ואחרות. מטרת השיקום הייתה לגרום לכל אחד מהפצועים לתפקד בצורה מיטבית, בהתחשב במידת הפגיעה ובמגבלות שלו. תהליך השיקום שלי נמשך שנה שלמה ובמהלכו התמקדתי בעיקר במעבר מכיסא הגלגלים למושב המכונית וממנו וכן בביצוע כל הפעילות היומיומית שנדרשת בבית. למעשה, רק אז הפנמתי את מצבי. הדחקתי זאת. התמקדתי רק בשיקום הפיזי ולא עסקתי בשיקום הנפשי שלי. אגב, אני לא הייתי חריג. למרות שהייה פסיכולוג במחלקה וגם עובדת סוציאלית, כמעט אף אחד לא פנה אליהם לקבלת סיוע."

איך אתה מסביר זאת?

"אני מייחס זאת לדעות קדומות ולתקופה. היום זו תקופה אחרת. אז התביישנו ולכן התכחשנו למצבנו. היום אני יודע שטעיתי. איך אני יודע זאת? לאחר שחלפו למעלה משלושים שנה מאז הפציעה, הלחץ הנפשי שלי שבעבע בפנים ושאותו כבשתי במשך כל אותן שנים, התפרץ."

מה קרה?

"מצבי הנפשי הידרדר. חוויתי חרדות ולילות רבים לא עצמתי עין. הפה שלי היה יבש מאוד כל הזמן, לא יכולתי להיות בחדר סגור והרגשתי צורך לצאת לחצר הבית. היה זה סבל בלתי יתואר שנמשך חודשים לא מעטים. רק בזכות טיפול מקצועי שניתן לי, לרבות תרופות, סיוע של אשתי, חברתי לחיים, שבמקצועה היא עובדת סוציאלית, ותמיכת כל יתר בני המשפחה הצלחתי לחוש שיפור במצבי. משזה קרה, נפתחתי ושיתפתי אחרים בתחושות הקשות שלי ואף הזמנתי לביתי למעלה מעשרה חיילים מהפלוגה, לאחר שכשלושים שנה לא היה לי כל קשר איתם. כך נודע לי שאצל רובם המכריע היו התפרצויות נפשיות דומות. מאז אותה פגישה, אנו נוהגים להיפגש מידי פעם, אם כי יש כאלה שאינם מעוניינים בכך והם אומרים: "אנחנו לא רוצים לפתוח את המגירה הזו."

מה מצבך כיום ומה מעשיך?

"מצוין. קבענו את מושבנו ברעננה בשכונה שמשרד הביטחון ריכז בה מספר בתים עבור נכי צה"ל. הקמנו פה משפחה ואנחנו כבר 40 שנה פה. רעננה אז הייתה מושבה מלאת פרדסים ותחושת קהילתיות, והייה תענוג לגדל את הילדים פה. פרשתי לאחר שעבדתי כשלושים שנה בצבא הקבע ביחידות מחשב,

לאחר מכן המשכתי לעבוד בתחום המחשבים ב"מכבי שירותי בריאות", ובהמשך ניהלתי את תחום המחשוב ב"מכבידנט". במשך עשרות שנים ועד עצם היום הזה אני עוסק בספורט תחרותי והולך לחדר כושר. אני גם לומד ערבית ומזה למעלה מעשר שנים אני גם לומד את נושא היין. השתתפתי בקורסים מגוונים כדי ללמוד את כל התהליך, מהגידול של הגפן ועד לייצור של היין ואפילו למדתי להיות שופט בתחרויות יין. כל שנה אני מייצר כמות לא גדולה של יין המיועד למשפחה ולחברים."

ספורט תחרותי?

"שני ענפי הספורט התחרותיים שבהם עסקתי במשך כל השנים היו קליעה למטרה ברובה וכדורסל. בשני ענפי ספורט אלה השתתפתי בתחרויות לנכים שנערכו ברחבי העולם וגם בארבע אולימפיאדות. עליי לציין שהספורט בשבילי הוא לא עניין שיקומי. כבר כנער אהבתי מאד ספורט הישגי. יש בזה יופי, תנועה ותחכום. אני נהנה מזה מאד. אמנם בשנים האחרונות הפסקתי לשחק כדורסל ולהשתתף בתחרויות בני"ל לנכים אך אני ממשיך לירות ברובה. אגב, לעיסוקי בספורט התחרותי היה יתרון נוסף: באולימפיאדה הראשונה שבה השתתפתי זכיתי להכיר את בלה, אשתי לעתיד. בלה הייתה שחיינית מצטיינת, אף היא נכה בגפיים התחתונות ממחלת פוליו ממנה נפגעה בילדותה, וכיום גם היא מרותקת לכיסא גלגלים."

מה היה מקומו של משרד הביטחון בשיקומך?

משרד הביטחון בהחלט נתן לי מענה הולם וסייע רבות. הוא מימן לי לימודים ורכב ולאורך השנים אני מקבל תגמולים קבועים. עם זאת, נציגי משהב"ט אינם עורכים מספיק ביקורים אצל הנכים כדי לוודא שהם משתקמים היטב. הם אינם מתעניינים בשאלות חשובות, כמו האם הנכה עובד והאם הוא פעיל או שמא הוא סגור כל הזמן בביתו. הם כמעט אינם מתעניינים בקשרים המשפחתיים והחברתיים שלו שכה חשובים לשיקום הנפש. זה לא טוב. יש נכים רבים שמאז פציעתם "מעבירים את החיים". הם אינם עובדים ואינם לומדים וחלקם אף לא הקימו משפחות. לדעתי, תפקיד משרד הביטחון לסייע גם לאלה שעקב פציעתם אינם יכולים יותר להמשיך לעסוק במקצוע שלהם ובמידת הצורך לספק להם את הכלים הנדרשים לשיקום הנפשי שלהם. אתה בוודאי קורא בעיתונים על המאבקים של הנכים, בעיקר אלה הסובלים מפוסט טראומה, הן כפרטים והן באמצעות ארגון נכי צה"ל, כדי לשפר את המצב הקשה שלהם.

אתה נראה לי ממש מאושר.

"בהחלט. אני שבע רצון מאד מחיי. עם זאת, אין לטעות, קרוב לוודאי שהייתי מאושר יותר אלמלא הפציעה. אין להתכחש לכך שלהיות מרותק לכיסא גלגלים זו מכה שמלווה לכל החיים. החיים בכיסא גלגלים כרוכים במגבלות לא מעטות ובקשיים שעליי להתמודד איתם מידי יום. נכון הוא שחרף המגבלות הגעתי להישגים לא מבוטלים, אך אני משוכנע שאלמלא הפציעה הייתי מגיע אליהם וכנראה אף לגדולים מהם. והוא מוסיף בחיוך: "אבל נכון.. באולימפיאדות לנכים לא הייתי משתתף וכך גם אולי לא הייתי מכיר את בלה..."

Danny10@hotmail.com